

Odborná exkurze Vědeckotechnického klubu při DP-Metro

Utajená historie II. aneb **VELKÉ a MALÉ**

do depozitáře železničních vozidel Národního technického muzea v Chomutově
a Muzea modelových železnic na zámku Trmice u Ústí nad Labem

Program exkurze:

7:00 odjezd z Prahy
9:00 – 12:00 prohlídka depozitáře NTM v Chomutově
12:00 – 13:00 individuálně oběd v přílehlém nákupním centru Globus
13:00 odjezd do Trmic
14:00 – 16:00 prohlídka Muzea modelových železnic v Trmicích
16:00 odjezd do Prahy
17:30 příjezd do Prahy ke stanici metra Vltavská

DEPOZITÁŘ NTM V CHOMUTOVĚ

Musím vás tentokrát trochu zklamat. Na rozdíl od depozitáře Technického muzea Brno, který jsme navštívili na jaře, se mi nepodařilo najít ucelené informace o sbírce železničních vozidel Národního technického muzea Praha umístěné v depozitáři v areálu bývalého lokomotivního depa Chomutov.

Takže jen stručně. Železniční sbírka Národního technického muzea je svým rozsahem a strukturou nejvýznamnější v České republice. Je složena z více než 140 železničních vozidel – 42 parních lokomotiv, řady osobních a nákladních vozů, motorových vozů, elektrických a motorových lokomotiv a vozidel sloužících ke kontrole a údržbě železničního svršku. Obsahuje také několik set předmětů dokumentujících dějiny našich železnic – návštěvníky, zabezpečovací zařízení, lampy, součásti uniforem a další artefakty, které dotvářely kolorit našich drah v uplynulých takřka dvě stě letech.

Část provozuschopných exponátů je zapůjčena k provozování nostalgických jízd. Velká část ostatních exponátů by se měla stát součástí expozic Železničního muzea. Výstavní prostory budou jak v rekonstruované budově NTM na v Praze na Letné, tak v bývalém areálu depa na Masarykově nádraží a i v částečně zpřístupněném chomutovském depozitáři. Zatím mohou při občasných dnech otevřených dveří návštěvníci vidět sbírky právě jen v Chomutově. Celkem je zde k vidění přes 80 železničních vozidel, od parních přes motorové a elektrické lokomotivy, až po osobní a nákladní vozy průmyslových drah. Jsou zde ale nejen historická vozidla, ale i vozidla, která byla donedávna v provozu nebo je můžeme ještě dnes spatřit na vedlejších výkonech. Souvisí to se snahou neustále rozšiřovat sbírku tak, aby kontinuálně dokumentovala dějiny našich železnic až do současnosti.

NA ZÁMKU PLNÉM VLÁČKŮ

článek převzat z časopisu *Železničář* číslo 42/2010, autor Václav Rubeš

Novogotický zámek a železnice – spojení poněkud neobvyklé. V případě trmického zámku poblíž Ústí nad Labem je opak pravdou. Najdete tu totiž velkou expozici modelové železnice.

Jsou zde zastoupena všechna běžná měřítká železničních modelů. „Ještě by mě lákalo kolejiště v měřítku I od firmy Märklin, ale vzhledem k jeho finanční náročnosti zůstane nejspíš u snění,“ říká kastelán, provozovatel muzea a hlavně modelář v jedné osobě Jan Souček. Příběh zámku, jakožto muzea modelové železnice, se začal psát počátkem devadesátých let, kdy pan Souček odešel z předchozího dlouholetého zaměstnání u tehdejších Československých státních drah s vizí naplno se věnovat své největší vášni – železničnímu modelářství. V letech 1995 až 1996, kdy zámek přestalo využívat Muzeum města Ústí nad Labem jako svůj depozitář a byl nepřístupný veřejnosti, začal pan Souček budovat dnešní muzeum klukovských snů.

Historie modelů na dlani

Od roku 2000, kdy je zámek opět zpřístupněn veřejnosti, se podařilo instalovat 11 modelových kolejišť, která jsou postupně rozšiřována a rekonstruována, takže ne všechna je možno vidět v provozu. Na celkem 400 metrech koleji se prohání na 200 lokomotiv a 800 vagonků. K vidění jsou kolejiště od nejmenších o rozchodu 6,5 mm až po giganty ve velikosti G. Na návštěvníky muzea čekají opravdové modelářské skvosty. Jedním z nich je kolejiště v měřítku 0 československé firmy Merkur z přelomu padesátých let. Naopak moderními technologiemi prošípané kolejiště ve velikosti H0 nabízí téměř dokonalou iluzi skutečného provozu, protože lokomotivy mají digitální dekodéry, které umožňují jejich nezávislý pohyb po modelových kolejkách, a navíc jsou vybaveny zvukovým dekodérem, který mašinkám propůjčuje zvuk reálné předlohy. Parním strojům pak navíc z komínů stoupá modelový dým díky miniaturním generátorům kouře.

„Naší třešničkou na dortu je kolejiště velikosti TT, které jsem nazval Sněhulák. Je kompletně zasazeno do romantické, zasněžené krajiny, takže evokuje atmosféru blížících se Vánoc. Bedlivým pozorovatelům neunikne Ježíšek, který rozdává dárky pod stromečkem. Pochopitelně v příslušném modelovém měřítku,“ směje se Souček. V zámeckém parku finišuje stavba zahradní železnice, která přenáší modelový svět železnice pod širé nebe. Podle slov provozovatele bude ještě letos hotova. I v interiéru zámku je možno nalézt „zahradní“ měřítko G v provozu.

Výlet pro celou rodinu

Parní krasavice se zde proplétají po tratích jako vystřižených z westernů včetně indiánů a jejich teepee. Zámecký park chce Jan Souček využít do budoucna i jako místo pro stavbu opravdové male železnice, schopné vozit návštěvníky po jeho zákoutích. „Chtěl bych získat dotaci na rozšíření turistického ruchu v regionu tímto směrem z evropských fondů, protože kalkulace na stavbu takovéto, zejména pro děti atraktivní, dráhy jde do milionů. A to je sousto, které ani s podporou Magistrátu města Ústí nad Labem sám nezvládnou,“ říká Jan Souček. Návštěva muzea je zážitkem nejen pro užasle dětské oči, ale i pro jejich rodiče. „Běžná prohlídka trvá něco málo přes hodinu. Někdy se ale mezi návštěvníky naleznou tatínci modeláři a ti by dokázali vydržet u jednoho kolejiště klidně půl dne,“ dodala Souček. Muzeum je otevřeno každou středu od 13 do 16.30 a v neděli od 10 do 16:30 hodin.

Jan Souček

Narozen v roce 1954 v Ústí nad Labem. Po ukončení odborného středoškolského studia v Chomutově nastoupil k tehdejšímu ČSD do lokomotivního depa Ústí nad Labem, kde působil v letech 1975 až 1990 jako mechanik motorových lokomotiv a později jako pomocník strojvedoucího. Od roku 1990 se věnuje železničním modelům a je provozovatelem Muzea modelových kolejišť na zámku Trmice.